Popis a Paměti obce Brodku.

Příspěvek k vlastivědě moravské.

Z různých pramenů napsal
K. CIGÁNEK.

V BRODKU.
Tiskem národní knihtiskárny Kramáře a Procházky v Olomouci
Zvláštní otisk z časopisu „Pozor“.

Popis

a

Paměti obce Brodku.

Příspěvek k vlastivědě moravské.

Z různých pramenů napsal

K. CIGÁNEK.

V BRODKU.

Tiskem národní knihtiskárny Kramáře a Procházky v Olomouci.

Zvláštní otisk z časopisu „Pozor“.

Vesnice Brodek (gen. — u, loc. v —). Osada leží na rovině při železné dráze cís. Ferdinanda na obou březích Olešnice (Holešnice) části potoka Kokorky. Původně šel celý proud tohoto potoka osadou na mlýn v nynějším čís. 57. top. čís. 44., který byl již ve století 16. zrušen svedením hlavního toku do rybníků majetínských. (Viz smlouvu v obec. archivu z r. 1536.) Starý tok jest na trati „dolní lusce“ top. čís. 1300—1320. dosud patrný.

O původu jména osady soudí se takto: Již za dávných dob byla osada místem spojujícím bývalé hrady Olomúc s Přerovem. Potok Kokorka rozléval se široko na nížinách a tvořil mokřiny a bažiny (viz pozemek „bařiny“), jimiž se bylo broditi; odtud malý brod, tedy Brodek.

Osada měla dříve 60 usedlých a to 21 chalupníků a 39 půlláníků; nyní se čítá 38 půlláníků, 20 chalupníků, 12 familiantů a 79 domkařů, 153 čísla. Dle topografie Volného měl Brodek v r. 1837. 89 domů, 693 obyv. (337 muž. a 356 žen.) Dle sčítání lidu v r. 1890. 956 obyv. (452 muž. 504 žen.), z nichž 16 Němců, hlavně úředníků

dráby. Koní napočítáno 111, hovězího dobytka 266, vepřů 223 a 104 kozy. Celá osada i s pozemky má 1218 jiter 367□° rozlohy.

Osada tvoří dosti široké náves, uzavřené dvěma nerovnýma řadama domů, jež na obou koncích se sbližují. Asi před 100 lety rozšířena osada na konci od Přerova tak zvanou Pacnožkou, což jest přezdívka chromé ženštiny, jež zde v oné době bydlela. Během posledních dvou let, od 1890 do 1893. prodloužena jest tato část osady řadou domků po levé straně silnice k Lukové.

Z vesnice jdou silnice čtyřmi směry: do Přerova na Lukovou a Roketnici, do Olomouce dvěma směry na Majetín a Dub, pak čtvrtým směrem k Citovu a Věrovanům. Do Olomouce vedla kdys pustá, špatná cesta, chodník vedl přes „mléništo". Domy stojí ve dvou řadách poněkud obloukovitých; hlavní směr jest od východu k západu; řada domů, část vesnice jmenem Hniličov*) směřuje k severu. Domy stojí průčelím na návsí těsně vedle sebe. Chalupy jsou mezi grunty roztroušeny. Chalupy tyto ve staré knize pozemní brodecké (viz obec. archiv) nazvány jsou zahradami. V r. 1677. prodávány grunty po 800 hřivnách, zahrady po 200 hřivnách.

---

*) Na bývalém pastvisku „křepině" bývalo mnoho planých hrušní, odkud chasa této části osady množství prý velkých planých hrušek k uležení (hniliček) domů odnášela, pročež jim závistníci hniličářů přezděli; odtud Hniličov.

Kde stojí hostinec čís. 12., bývalo obydlí šafáře statku Roketnického a při něm dvůr s hospodářskými budovami. Z obydlí šafářova povstala škola (viz níže), ze dvora pak 6 familií a 7 domků směrem od stanice železniční k nové budově školní. Před lety měly domy přede dveřmi výstupky, jimž se „žudry" říkalo; nezachovaly se žádné. V těchto bývaly výklenky, v nichž si obyvatelé v létě za dnů svátečních v chladu při hovoru hovívali. Menším takovým výstupkům na způsob sloupů říkalo se „žebráčky", jež na starších budovách dosud spatřujeme. Domy stavěny jsou z pálených i nepálených cihel a velkou většinou zomítány; ozdob vypouklých na omítce jest poskrovnu. Štítů dřevěných lze málo viděti. Starších letopočtů nikde na budovách není.

Do prostranných dvorů vjíždí se širokými vraty, za dvory jsou plotem ohražené zahrady s málo ovocnými stromy, ježto prý se zde nedaří, a za těmito pak stodoly většinou v řadách vedle sebe.

Obydlí bývalo dříve jen o jednom pokoji. Nyní sestává každé téměř ze dvou a to jednoho většího a druhého menšího pokoje. Rodina se zdržuje ponejvíce v prostranné kuchyni. Do let čtyřicátých nebylo v pokojích podlah dřevěných.

U starších usedlých sestával nábytek z potřeb nejnutnějších. Všude bylo viděti starý dubový stůl, kolem něho v koutě lávka. V každém obydlí byla do nedávna

velká kachlová kamna a kolem nich rovněž lávka. V obydlí býval toliko jeden „legát“ (dubová židle), na němž sedával jen hospodář. V koutě za stolem stávala „harmárka“. Starobylého nábytku jest pořídku. Mimo starý dubový stůl vidíme někde ještě malovanou truhli na oděv, postel nebo almaru. Lid nosí vesměs kroj městský, kroj hanácký vymizel od r. 1860. do r. 1870. Před lety nosívali mužové kožené kalhoty červené i žluté. V době dřívější bývaly tyto z hrubého plátna konopného, sváteční byly z plátna jemnějšího a svazovaly se pod koleny řemínky z červené kůže. Haleny mívali mužové dříve bílé, potom šedé s kovovými knoflíky. Kalhoty zapínaly se „róblekem“.

Ženské nosívaly černé „fértochy“ z konopného plátna, na svátek z domácího plátna lněného. Krk zdobil ve svátek jako všecky hanačky „obojek“, ramena vyškrobené „rukávce“, hlavy lipské šátky červené i hnědé v „záušnice“ svázané. O svátcích a slavnostech nosily vdané šátky bílé. Střevíce, tak zvané „polobotky“, byly nízké, kožené.

Z ústního podání budiž zde zaznamenáno: Na polích pěstoval se mimo různé druhy obilné též len, konopě a mák. Pivo z domácího ječmene a chmele dováželo se z pivovaru citovského a kokorského. V pivovaru tomto, kamž chasa k „muzice“ chodívala, hrával na počátku století osmnáctého „cimbalista“, o čemž zachovala se píseň: Brodek, Citov, Luková, v Roketnici zámek, Kokory só na dole, je tam pivovárek; a

v tom pivovárku hrajou na cimbálku, všecky panny poskakujó, pcď tam taky Janku. Nepude-li Janek, pude Floriánek. Floriánek masné má kabátek řásné.

V pátek chodívali občané pro kvasnice do Citova neb do Kokor, jež pro více občanů přinášívali a jimi se dělili.

Brodecké „kuřatnice“ přinesly z města prvou kávu, jíž nemohly dovařiti, bylať, vařena v zrnkách, stále tvrda.

Z konopného semene (semence), jež se nejdřív ve stoupách „pichem“ tlouklo, v korytech skrápělo, rukama třelo, v pánvích zahřívalo a pak v „kladách“ vymačkávalo, vyráběl se olej v dílnách, jehož používáno ku svícení. Z máku vyráběl se olej k maštění jídel. Konopě se trhávaly za zpěvu v noci, majíť prý lepší vlákno. Sejáč při setí lnu byl častován smaženými vejci, aby se len urodil. Když přijela chasa poprvé z pole, byla polévána, aby v poli při práci nedřímala; totéž činěno děvečkám přišedším s travou.

Uhlídal-li čeledín na poli prvý mandel, udělal kotrmelec, aby ho záda nebolela. Zahřmělo-li na jaře poprvé, umývala se chasa třeba v kalužině, aby nebyla pihovitá. Občané scházívali se do hromad, jež se zde konaly v hromadárně ve staré škole. Občané chodívali do hromad bosi. Jen rychtář měl boty panské, v nichž zvláště ke zprávě k vrchnosti chodíval. Při zprávě líbal rychtář písaři rameno.

Posledním rychtářem byl Tomáš Dočkal.

Při jednáních míval čepici na hlavě, ostatní občané mívaly hlavy obnaženy. V těchto hromadách vyřizovaly se všecky obecní záležitosti, i odbývány soudy. O přísnosti ve příčině účastnění se služeb božích v neděli a ve svátek svědčí ta okolnosť, že byl každý občan bečkou piva pokutován, neúčastnil-li se jich bez náležité omluvy. Mimo to za pokutu občanům dvéře otvíral a zavíral, nesměl však z piva píti.

O sv. Josefě a o sv. Martině odbývány pro rektora, nočního strážníka, polního hlídače a pastýře sýpky. Nezbytný nadvršek či nadměrek se prodal a propil, při kteréžto příležitosti odbývána společná večeře po „desátkách“ (po desíti občanech ve skupinách). „Vróbčí“ zjišťovali počet dobytka a j., dělajíce na dvojitých deštičkách vroubky, ježto psáti neuměli.

Tresty za různá provinění byly přísné. Mimo nástroje, jež přišly v zapomenutí, uvádí se „kláda“ a „trdlice“. V kládě sedával odsouzený s hlavou, rukama neb nohama sevřenýma; na „trdlici“ za pokutu sedával. Dopustil-li se kdo cizoložství, byl s onou osobou svázaný voděn po vesnici a tlučeno při tom na buben. Pro krádež trestaný byl uvázán na návsi k lípě u zvonice a ukradený předmět položen vedle něho. Čeleď trestávána v neděli; mužská holí na zadnici, ženská mrskána metlou.

Prvý obchod v Brodku byl zřízen asi okolo r. 1850., kdež se prodávala toliko

sůl, ocet a tabák. Olej vozili po vesnici olejníci, kolomaz kolomazníci.

„Právo ostatkové“ vykonáváno do let šedesátých, taktéž „honění krále“ o sv. Duchu.

Ode dávna bylo zvykem vykonávati pobožnost na poutích. Pátou neděli po Veliké noci chodívalo se na sv. Hostýn, do Křtin šestý úterý po Veliké noci a do Dubu na Navštívení Panny Marie. V neděli o císařském posvícení neodbývá se v obci „muzika“, ježto občané, vykonavše v době prvé cholery v tuto neděli pouť na sv. Hostýn a vyprosivše její zaniknutí, učinili tento slib.

Pokud ze zachovaných listin v obecním archivu bylo lze zjistiti, byli v Brodku rychtáři a „pudmistry“ v letech: 1768. rychtář Jesef Čechák, 1772. rychtář Martin Zmrzlík a pudmitr Vysloužil Kašpar (přísedící konšelé při smlouvě svatební: Frant. Dostálík, Josef Ševčík, Tomáš Bezručka, Antonín Bureš); obecním písařem byl Jan Zmrzlík. Dále uvádějí se v letech: 1803. rychtář Jiří Zmrzlík, pudmistr Karel Dočkal, 1805. rychtář Mart. Přecechtěl, pudmistr Matěj Zmrzlík, 1814. Frant. Pešák rychtář, Frant. Koutný pudmistr, 1820. Frant. Špalek, 1840. Frant. Kyselý, 1845. Jakub Koutný, 1850 Kašpar Netopil, 1852. Jos. Zmrzlík a po něm Matěj Běhal, 1856. Tomáš Dočkal (poslední rychtář). Po těchto pak následovali: Frant. Přecechtěl, Jos. Moudrý, Ant. Brázda (od r. 1873.—76.), Jiří Hlavinka (od r. 1876.—79.), Jan Brázda (tento od r. 1870.

do 1873. a pak od r. 1879.—1886.), Jos. Dočkal, syn posledního rychtáře (od r. 1886.—89.) a poslední Fabian Zapletal od r. 1889.

Na místě top. čís. 2307. blíže hostince čís. 92. (dříve kovárna, již v r. 1854. voda sebrala), kde stojí nyní kamenný kříž, stávala do r. 1868. mohyla a na ní boží muka. Při kopání a odvážení hlíny nalezena uprostřed kostra a snad nějaké předměty kovové (bronzové?) O popelnicích a jiných starých pohřebištích zde nic není známo. Na pozemku „kosti“ bývalo snad mrchoviště. (Viz starou mapu v obec. archivu.) Při přestavbě domu čís. 13., nynějšího hostince, jenž byl zřízen po zrušení hostince v čís. 1. směrem k Majetínu, nalezeno několik stříbrných větších peníző z r. 1621. od císaře Ferdinanda. Jeden jest ve sbírce školní.

V obci nějaké upomínky na hrad nelze spatřiti. Také pověsť o nijakém hradu nevypravuje; leč pozemkům „na stráži“ lid do nedávna říkal „na zámečku“; stával prý zde druhdy zámek, jenž se dle pověsti propadl. Na místě onom našlo prý se mnoho různých předmětű železných. Nic bližšího není o něm známo.

Osada Brodek náležela za císaře Josefa II. ku statku roketnickému a po oddělení části statku Citova jakožto samostatného dílu, majetku Pauspertla z Drachentálu, připadl ku statku Citovskému, jenž náležel původně řádu sv. Kateřiny (nyní Oršulinky)

v Olomouci. (Viz dvě smlouvy z r. 1536. a r. 1544. v archivu obecním a starou mapu bývalého erárního statku roketnického v archivu panství citovského.)

Za císaře Josefa II. robotovali půlláníci brodečtí 4 dni v témdni. Jednou z povinností jejich bylo navézti z lesa po 10 sáhách dříví, jež chalupníci povinni byli narubati. Za dovezení sáhu dříví počítaly se 4 groše šajnu. Po zrušení roboty platilo se z půllánu 30 zl. výkupu, z domku na panském místě 10 zl. 35 kr.

Do oddělení Citova od statku roketnického náležel Brodek i s Citovem k farnosti kokorské, kam též z Brodku dítky do školy chodily. V Citově konány služby boží každou čtvrtou neděli. Dne 22. dubna 1865. oslavena zde 100letá památka založení chrámu citovského.

Ze kterého roku pocházela zvonice uprostřed osady, jež v měsíci březnu až do 5. dubna r. 1893. byla rozbourána, aby na místě tomto vystavěn byl během téhož roku kostel z milodarů, není známo. Vystavěna byla z vápence z „horky“ u Krčmaně. Byla prý Kateřinkami, majitelkami statku citovského a pozemků (dvora) v Brodku, tak zřízena, aby z ní mohly pozorovati lid na poli robotující. Za pruské války v r. 1866. napsal zde u okna v druhém patře na stěnu kterýs vojín z pruské hlídky: Steh' ich in Gottes Gnaden, so wird die Feindes Kugel mir nicht schaden; steh' ich in seiner Hand, so wird

er mich senden in mein Land. Mit Gott! Friede mit uns! Zvon z této rozbourané zvonice jest zasvěcen ss. Bartoloměji a Florianu a byl ulit v dílně Straubově v Olomouci v r. 1813. Nese na dvou stranách vypouklé obrazy těchto světcův a latinský nápis: In honorem s. Bartholomei et s. Floriani sacrata est propago Brodek fudit W. Straub Olomuci 1813

Na třech stranách obce stojí kamenné kříže na místě křížů dřevěných. Za dědinou k Majetínu z r. 1882., k Lukové z r. 1856. a na místě bývalé boží muky, na mohyle odvezené, kříž z r. 1868 z dílny Melnického v Olomouci. U bývalé zvonice stála pod lipami socha sv. Jana Křtitele, založená v r. 1883. od vdovy Františky po učiteli Josefu Gaidošovi nákladem 600 zl. Na Pacnožce před hostincem čís. 40. stojí boží muka s dřevěnou sochou sv. Anny ve výklenku.

Obyvatelstvo jest vesměs katolické. Zdá se, že v době náboženských převratů byli i zde přívrženci nové víry.

Hřbitov jest při farním kostele citovském, a jest naděje, že dojde brzy ku zřízení hřbitova v místě.

Škola byla zde založena v r. 1788. V r. 1888. oslavena zde 100letá památka ohoto založení a 40leté panování J. V. císaře Františka Josefa I., při kteréžto slavnosti posvěcen školní prapor v ceně 150 zl. s obrazem sv. věrověstců Cyrilla a Metho-

děje od akad. malíře Jozy Úprky. Kmotrou praporu byla Marie Dočkalová z čís. 92.

Před založením školy, jak již zmíněno, chodily dítky do školy kokorské. Statek roketnický (v této době majetek eráru) zrušiv svůj dvůr v Brodku*), daroval ku zřízení školy šafářovo obydlí, nynější hostinec č. 12., jež bylo pro učírnu a učitelovo obydlí přiměřeně upraveno a několikráte uvnitř dle potřeby přestaveno. Po roku 1880., kdy obec Brodek, starou školu zrušivši, na zřízení hostince za 4200 zl. ji prodala, vznikl spor mezi ní a majitelem statku citovského o pozemek, na němž budova stojí. Záležitost vyřízena až u správního soudu ve prospěch obce. Pod patronátem citovským byla zdejší škola do vydání nových zákonů školních. Stará matrika školní ze škol. r. 1793. až 1794. vykazuje 78 žáků. Prvých záznamů od založení školy není. V r. 1880. dostoupil počet žáků na 150, i byla nová budova na místě bývalého obecního domku čís. 90. za starosty Jana Brázdy pro tři třídy zřízena, škola v následujícím roce na dvojtřídní rozšířena a 12. ledna 1881. vysvěcena. Za mramorovou plotnou na schodišti uložena jest pamětní listina.

Do r. 1856 měl učitel 155 zl. 39 kr., pak do r. 1871. 238 zl. 30 kr. ročního platu. Chodíval s koledou o božím naro-

*) Zrušením dvora vznikla osada Císařov v r. 1785, kteréžto pozemky ku dvoru náležely a brodeckými rolníky částečně vzdělávány byly. Byly často rozvodněnou Bečvou zaplavovány.

sení, o sv. Stěpánu, o třech králích a dostával hrách, čočovici, mouku, chléb a jiné potraviny. Po vydání nových zákonů platili pololáníci po 5 zl. výkupného.

Kronika školní byla založena od učitele Jos. Gaidoše po vydání nových zákonů školních a chová záznamy různé od založení školy. Týž učitel založil knihovnu pro žáky, jež do r. 1891. 190 čísel čítala. Nyní jest v knihovně žákovské 250 svazků, knihovna učitelská jest o 210 svazcích. V archivě školním jsou matriky od r. 1793.

Prvým učitelem byl Kašpar Černil, jenž do svého ustanovení prý prodával kolomaz, což tehdejší poměry školské dostatečně illustruje. Byl za svého působení občany stravován chodě dům od domu.

Od r. 1790. do r. 1827. působil zde Josef Koch a v poslední době vypomáhal jemu provisor Pitron, rodák přerovský, o jehož prospěšné činnosti v době cholery svědčí pochvalné uznání statku citovského. Koch svolával občany klepaje na okno „do hromady hned!" Po smrti Kochově dosazen na místo toto Matěj Krček do r. 1844., zavázav se písemně, že bude laciněji vyučovati a výlohy se stěhováním spojené štítovskému učiteli, jenž zde zatímně působil, nahradí; pak Jos. Gaidoš do r. 1881., kdy dne 2. listopadu zemřel. Jmění obce pozůstává ze dvou domků v ceně 4000 zl., školní budovy v ceně 16.000 zl. a z pozemků ve výměře 53 jiter a 1357□°.

Obecní trati jsou tyto: „Kopánka", „bařiny" (hrubé a malé), „trávník", „písek" (na pískách) „za branou", „chrast", „oplety", „padělek", „kopce", „lhota", „kaznov", „nivy", „stráž (na zámečku), „lusce", „kleštinek" (dříve hájíček), „kosťa (na kostách), „křepina" a „pod lukama".

Pověsť o těchto mimo o trati „na stráži" se nezachovala. (Pečeť obecní asi z let třicátých jest zde vytištěna). Na listině z druhé polovice 18. století nalezen otisk pečeti starší, avšak porušený, na němž lze postavu jelena spatřiti. Starší listiny v obecním archivu uložené, pocházejí asi z konce 18. století a jsou to stavební protokoly, svatební smlouvy a pamětní kniha obecní s různými záznamy starostův. Památny jsou však listiny dvě, smlouvy z r. 1536. a r. 1544.

Jsou zde přepisy obou listin; listiny prvé zachoval se originál na listě pergamenovém. Jest to smlouva „dobrovolná, celá a dokonalá" v úterý po památce sv. Víta, uzavřená mezi urozeným pánem, panem Janem z Pernštejna na Helfenšteině strany jedné a velebnou pannou Kateřinou, převorkou kláštera sv. Kateřiny v Holomouci a konventem jejím, strany druhé." Prostředníky byli: Václav Haugvic z Biskupic na Bučově, Zdeněk Koníček ze Švábenic, Mikuláš Čech v Brodku na Počinicích, Michal Bodovský ze Slavíkovic a na Voloslavicích, „přátelé obou stran s vrchu psa-

ných." Smlouvou touto svedena byla voda do rybníků majetínských, začež „panně převoryši při každém spuštění toho rybníku deset kop kaprů a dvě kopy ščik dobrých a k tomu dvanácte kop grošů českých každý rok platu ročního od něho (rozuměj pana z Pernšteina) zapsáno a vydáno bylo nyní i na časy potomní „....... a něco se vody pustilo tokem starým do vsi Brodku ku potřebě těch lidí". Smlouvou bylo dovoleno, „aby lidé brodečtí v tej příkopě ryby svobodně lapali bez překážky pána z Pernšteina i potomků jeho, pánů Majetínských." Z listiny této jest zřejmo, že byl smlouvou předešlou, jíž v archivu není, zrušen mlýn v Brodku na původním toku Kokorky, kde jest nyní chalupa čís. 57. Smlouva tato byla šesti pečetěmi zavěšenými opatřena. Pečetí těch už není, zbyly toliko pergamenové proužky.

Listina druhá, jíž toliko opis se zachoval, pochází z r. 1544. a týká se odprodání pozemků u rybníka kokorského a branic brodeckých s této strany. Smlouva byla uzavřena „mezi vysoce urozeným pánem Půtou z Ludanic a pánem na Roketnici z jedné a velebnou pannou Annou z Bilovic, jakožto převoryní kláštera u sv. Kateřiny v královském hlavním městě Holomouci v Markrabství Moravském strany druhé, ve středu před rozesláním apoštolů „....... dobrovolná a pravdivá úmluva jednokusá se stala, ta taky od Jejich římské císařsko-královské milosti Ferdi-

nanda slavné paměti nejmilostivěji potvrzena byla“.

Jako prostředníci uvádějí se ve smlouvě této: Václav z Ludanic a na Chropíni, hejtman markrabství Moravského a kněz Martin, opat kláštera Hradiště.

Na konci císařského schválení jsou podpisy: Jan Roller T. G. (tovaryšstva Ježíšova) v Olomouci rektor, Pater Tomáš Pleink, řádu kazatelského převor u sv. Michala, vikář u sv. Kateřiny a Maria Vincencia Machálkova, řádu sv. Dominika převorka.

Z památek nejstarších zachovala se též pozemní kniha ze století 17., v kožených deskách vázaná. Několik listů předních schází, jsou již i desky porušeny.

V pamětní knize obce Brodku jest porůznu zaznamenáno od učitele Kocha jakož i od jiných písařů a rychtářův obce: V r. 1804. byla neúroda a pak v roce následujícím velká drahota; měřice obilí byla až za 20 rýns. V roce tomto činí Koch zmínku o bitvě u Slavkova. Francouzi a Rusové v Brodku asi za oné války nebyli.

V r. 1812. 23. dne měs. června byla polní úroda krupobitím zničena.

V r. 1835. 11. dubna o 9 hodinách večer lehlo 18 čísel popelem.

V r. 1847. 14. srpna vyhořel Brodek až na 8 čísel; tehdy vyhořela též slamou krytá budova školní.

V roku 1854. 27. září o 8. hod. večer utrpěl Brodek opět požárem velmi citelně, ježto vyhořelo 61 čísel i se sklizenou úrodou ve stodolách.

V roku 1835 shořela též střecha na zvonici a v makovici uschované památné listiny. Byly prý v ní též kožené peníze.

Cholera řádila v letech 1831., 1848. a opět v r. 1849.; naposled v r. 1866 za pruské války. Že obyvatelstvo této obce nepřátelským vojskem pruským v tomto roce velmi utrpělo, jest známo. V době prvé cholery zřízen byl hřbitov „pod lukama" směrem k Citovu, kdež pro vodu v hrobech se objevivší toliko 9 osob bylo pohřbeno. V této době zemřelo v Brodku 19 osob.

Od r. 1881. jest zde společný rolnický cukrovar, záložna rolnická od r. 1869. Spolky: Čtenářsko-pěvecký spolek „Občanská beseda" (dříve „Cyrill") od r. 1891., spolek vojenských vysloužilců od r. 1892. Knihovna Občanské besedy má 100 svazků. Jest zde též pošta a telegrafní úřad.

V držení rodného domu jsou nejdéle Kolářové v čís. 32. (majitel již dvanáctý), pět potomků z rodiny Hlavinkovy v č. 26. Číslo 10. jest v držení rodiny Zapletalovy již přes 100 roků.

Z Brodku pochází rodina Klučákova, jež se usadila v nově založeném Císařově.

Klučák František, nar. r. 1783., byl dle Riegrova „Slovníku naučného" profesorem na gymnasiu litoměřickém. Měl prý paměť

podivuhodnou. Vedle jazyků klasických přiučil se též jazyku francouzskému, italskému a anglickému a znal na svůj čas důkladně jazyk český.

Brodek jest též rodištěm několika kněží a učitelů.

Pro svou podivuhodnou zručnosť u vykonávání prací řemeslných pozornosti zasluhuje zde žijící stolařský mistr Josef Spáčil, jenž mimo řemeslo, jemuž se vyučil, téměř všechny ostatní práce řemeslné mistrně jako samouk provádí.